

Het *Klei* dabberspad

Tekst en foto: *Armand Roegiers*

Een dreef door de "Kolonie"

Denk jij bij dabben ook aan katten? Je weet wel, 'stippe-stappen' om de melkklier van de moederkat meer te doen geven. Bij klei dacht ik dat het om het uitsteken uit de grond ging. Maar het blijkt een spotnaam te zijn voor de inwoners van Rijkevorsel. Enfin, in ieder geval heeft het te maken met stenen bakken. En een deel van de route loopt door voormalige en nog werkzame steenbakkerijen.

Heel precies 43 km is deze ronde lang en heel geschakeerd. Bovendien zo plat als een pannenkoek. Er zijn twee afkortingsmogelijkheden (allebei 32 km) die we niet onderzochten. De officiële start wordt in Hoogstraten (provincie Antwerpen) gegeven maar het betreft een circuit, zodat je instapt waar je wilt. Wij deden dat aan de zuidostrand van St-Lenaarts, daar waar het pad van het kanaal van Turnhout wegdraait.

Putten

Eventjes krijgen we een paar volgelopen "littkens" van de steenindustrie te zien. Niet zo aantrekkelijk. Veel zwerfafval. Als men die zou weghalen, dan zou dat al een heel andere indruk geven. We volgen een rustige binnenweg. Bij km 4 een eerste verrassing: drie kangoeroe's die klaarblijkelijk kou hebben (het is februari) en nogal lusteloos binnen hun omheining aan het gras pulken (hoe zou je zelf reageren, zo ver van het warme huis). Iets verder, in open grasland, staat een koppel rietganzen (zegt mijn boekje, want deze grote roodachtige dieren had ik nog nooit gezien). We zijn volledig uit de klei-wereld en fietsen langs grote boerenhoven, zeer afwisselend, rustig, op en top landelijk. Vlak voor onze neus pakt een torenvalk een waterhoen (zeg maar kieke) en vliegt er moeizaam mee weg, want de prooi is groot en zwaar.

Vrijheid

Hoogstraten laat zich van ver al zien. Als we de Brandweg indraaien, staat zijn kerk pal voor ons als een vuurtoren in de vlakke. Spontaan komt de naam "kathedraal" naar boven. Hier kan je de bordjes van het

Kleidabberspad gerust over het hoofd zien. Hoogstraten is niet te missen. Een wei zit vol met kramsvogels. Foerageren op door-tocht naar...?

De hoofdstraat van Hoogstraten heet 'Vrijheid', is met bomen afgezoomd en gezellig druk. We passeren de "kathedraal", een indrukwekkende kerk die St-Catharina blijkt te heten en de V.V.V. (fietsverhuur!). Via de 's Boschstraat stuurt men ons in de richting van Wortel (what's in a name?). De idyllische Mark, kronkelend van boven Turnhout tot in Nederland, laat zich vanop een brugje bewonderen. De zon is net door de mist komen priemen als we vlak voor dat merkwaardige Hollandse "inspringsel" (op de kaart is het precies een tekstballon) naar Wortel worden afgebogen en langs zijn ostrand over een lange klinkerweg naar de... Kolonie worden gevoerd.

Rijksweldadigheid

De klinkers onder onze banden blijven voortzoemen. Het volgende kruispunt lokt met drie Smokkelaarsroutes van verschillende lengte. Spreekt ons wel aan. Misschien op een andere keer onze fietsen over

de grens smokkelen? Want nu zijn de dabbers aan de beurt.

In het landschap staat een bouwwerk dat we niet direct kunnen thuisbrengen.

De brochure licht ons in dat het om de Rijksweldadigheidskolonie gaat, gesticht in 1822(!), voorloper van de sociale voorzorg en dito woningbouw. Na een rits wederwaardigheden en verval, is het in 1921 in zijn functie hersteld. Almaar klinkers. Op de weg van Wortel naar Merksplas gaan we weer over de Mark en volgen de pijl "Strafinrichting". Rechts doemen betonnen kruisjes op. Geen oorlogskerkhof. Hier liggen gedetineerden begraven. De meeste dragen alleen een nummer. Sommige een geboorte- en sterfdatum. De laatste op 30.8.1993. Een beetje verder links de strafinrichting, waar in oorlogstijd tevens politieke gevangenen werden opgesloten en 'behandeld'. En waar nu ook stenen worden gebakken!

De majestueuze eiken- en beukenlanen waar we door trekken, zullen in de zomer zeker ruim schaduw bieden. Nu is dat minder nodig want alhoewel de zon meedoet, halen we net de 0 °C (of 32° F, dat klinkt iets warmer).

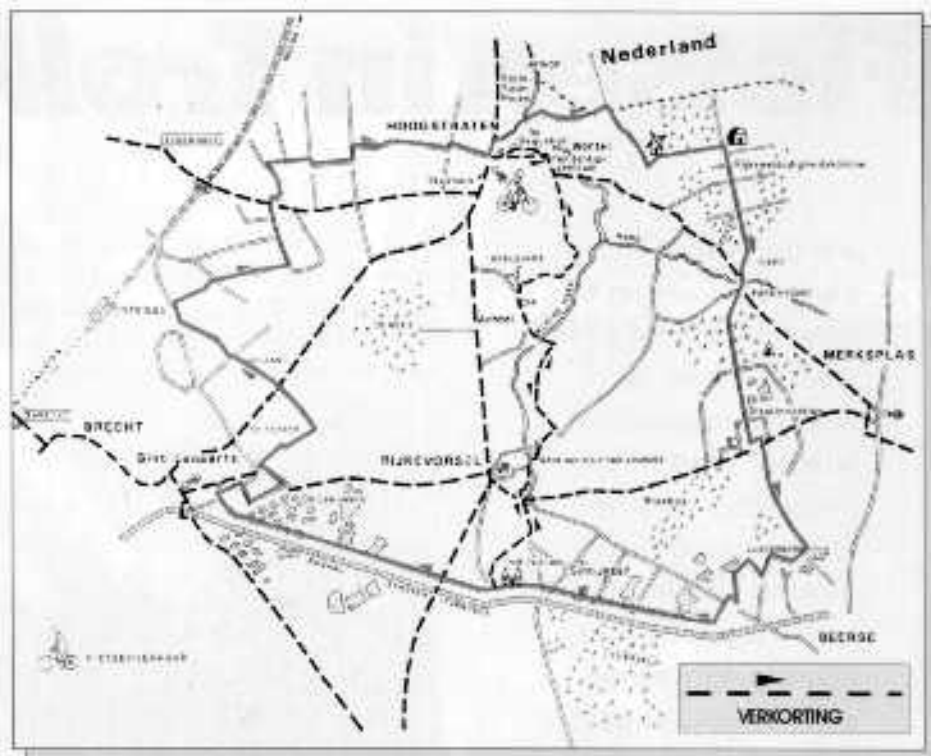
Luysterborg

't Is de naam die in een plank is gebrand en een huis siert, dat een massu plastic serren achter zich heeft staan. We bereiken opnieuw het gebied van de "littikens". Sommige putten zien er goed verzorgd uit. Bij eenkje staat een oorlogsmonument met namen van Polen en Britten op (of Amerikanen) die hier voor ons hun leven lieten.

We arriveren aan de Vaart en belanden midden in de steenbakkersnijverheid. Het fietspad delen we met veel, zwaar en weinig ontziend verkeer, met uitzondering van het gedeelte tussen de weg naar Vlimmeren en die naar Oostmalle. Aan deze laatste kilometers moet geslenteld worden: snelheidsremmers of fietspad in eigen bedding? Zeker hier en daar opkuisen. Want er ligt soms zoveel klei (?) dat w'er onze fiets moeten door...dabben.

Gewikt en gewogen

Zou ik dit pad nog eens doen? Ja. Maar niet het laatste stuk langs het kanaal naar Turnhout. Toch niet zolang er geen behoorlijke maatregelen getroffen worden om de fietser een betere bescherming te

Schets uit de brochure "Kleidabberspad"

bieden. Volgens de kaart zijn andere oplossingen moeilijk, zoniet onmogelijk. Dus aan het werk om, over die enkele km, de lelijkaards te ontschminken en 'rijksweldadigheid' voor het edele rijwiel te scheppen.

De bewegwijzering is meer dan behoorlijk maar toch drie opmerkingen:

- * enige verwarring is mogelijk aan km 6,25 (er staat rechtdoor, maar eigenlijk moet je rechtslinks rijden) en aan km 30,60 staat het naar rechts-afdraaien-bordje om de hoek;
- * aan km 23,60; 26,29 en 31,25 ontbreken zogenaamde 'geruststellers'-bordjes, want aan die kruispunten weet je niet zeker of je wel rechtdoor moet;
- * bij een eventuele herbewegwijzering zou ik daar waar mogelijk de richtingsaanwijzers hoger, d.w.z. buiten normaal bereik vastmaken. Hiermee heperkt men de verleiding om eraan te 'wrikken' zoals met sommigen onderweg geprobeerd was.

De brochure van Edgar Emaalsteen is boeiend en goed gevuld met wetenswaardigheden. In plaats van een schets van de omloop, zag ik liever een kaartafdruk. Wat in de andere provincies mogelijk is, moet in Antwerpen toch zeker kunnen?

De folder is te verkrijgen bij:

Dienst voor Toerisme, Vrijheid 149, 2320 Hoogstraten, tel. 03/340.19.55 fax 03/340.19.66.

T.F.P.A., Karel Oomsstraat 11, 2018 Antwerpen, tel. 03/216.28.10 fax 03/237.83.65.

De Kerk van Hoogstraten

De monumentale gotische St. Catharinakerk werd gebouwd in opdracht van de gravin Elisabeth van Culemborg en graaf Antonis van Lalain van het toenmalige graafschap Hoogstraten, dat het in de 18de eeuw zelfs tot hertogdom bracht.

De kerk beheerst met haar 105 m hoogte werkelijk de hele vlakte. En dat werd haar op 23 oktober 1944 fataal. Omdat ze diende als merkteken voor vliegtuigen en artillerievuur werd de toren gedynamiteerd. Daarbij viel een steenblok van 50 ton op het stadhuis. Na de oorlog werden beide steen voor steen in volle oorspronkelijkheid heropgebouwd. Klaarblijkelijk bracht men het rijke interieur van de kerk voor het oplazen van de toren, in veiligheid. Want dat is nu te bewonderen: prachtige 16de-eeuwse glasramen en Brusselse wandpanelen, schilderijen van o.m. Rogier van der Weyden, een gotisch koorgestoelte en verschillende praalgraven.